

Українські Вісті

Субота, 22 травня 1948 р. Число 42 (194) Рік IV Samstag, 22. Mai 1948 Nr. 42 (194) Jahrgang IV

Трансйорданські війська ввійшли до Віфлиему

АММАН (Звездістун). 20 травня. Якто врата повідомлення з Амману, трансйорданські війська ввійшли до Віфлиему.

Трумен вірить в свою перемогу

ВАШІНГТОН (Деві-Ройтер). 18 травня. На одному зібранні демократичний президент Трумен пророкував собі перемогу на час виборчих виборів президента США.

З'їзд шведських комуністів СТОКГОЛЬМ (ЮП). 18 травня. В Стокгольмі відарився партійний з'їзд шведських комуністів, в якому беруть участь делегати з 11 європейських країн, в тому числі і Німеччини.

Утиски духівництва в Югославії

ЛОНДОН (БЕС). 18 травня. За повідомленням з Вашингтону, югославська поліція заарештувала з невідомих причин римо-католицького єпископа Мостару. Також чиним три єпископські місця в Боснії і Герцеговіні заарештували.

Страйк 200.000 робітників у США

ВАШІНГТОН (Деві). 18 травня. В американській автомобільній літакобудівельній промисловості страйкують понад 200.000 робітників. В Мінеаполіс довелось застосувати проти страйкарів національну гвардію, бо вони звернули до однієї фабрики і намагались побити членів цієї фабрики.

Страти в Югославії

БЕОГРАД (Деві). 18 травня. Як повідомляє АФП, у містечку повешено 10 колишніх членів уряду і вищих еллітних воєністичної партії Югославії, що їх засудив недавно югославський суд до страти. Смертний вирок проти австрійця Г. Ган, обвинуваченого в шпигунстві, замовлено на домінікнці влітку.

СТАЛІН ХВАЛИТЬ ВОЛЛЕСА

Відповідь совєтського генералісімуса на пропозиції Воллеса — Реакція офіційних кіл США — Чи переговори можливі?

МОСКВА (БЕС). 18 травня. У вчорашній пресі московське радіо подало особисту відповідь маршала Сталіна на відкритий лист Генрі Воллеса. Сталін назвав Воллеса лист «назвичайно важливим документом». Воллес — важний він — висловив конкретну програму мирного поладження різних спірних питань. Ного лист можна, мовляв, розглядати не лише як бажання полішити міжнародні відносини і врегулювати розходження між Совєтським Союзом та США — Воллес зробив «серйозний крок вперед».

Сталін перераховує потім різні пропозиції, висунені в листі Воллеса, як от загальне обмеження озброєнь, заборона атомної зброї, укладення мирних договорів з Німеччиною і Японією, виселення військ з Китаю і Кореї, пошанування суверенності окремих країн і невтручання в їхні внутрішні справи, широке розгалуження розвитку міжнародної торгівлі, обо-

рона демократії і забезпечення громадянських прав.

До цього Сталін додав, що вінкий державний муж, що прагне миру і єдинораті народів, не може не брати під увагу цю програму. За його словами, совєтський уряд вважає, що вона може бути доброю і влітної основою для укладення угоди між Росією і США, бо уряд Совєтського Союзу репрезентує погляд, що «взаємні різниці економічних систем та ідеологій, одночасне існування цих систем і мирне регулювання розходжень між ССРР і США не тільки можливі, а й, безсумнівно, потрібні в інтересах загального миру».

Минулого тижня Воллес, як відомо, звернувся до Сталіна з закликом негайно зробити все, щоб покласти край «холодній війні». З приводу відповіді Сталіна Воллес сказав, нібито той дає екорваню по до цього, а до цього американського народу і являє собою мирну пропозицію.

Мужик постава Вашингтону

ВАШІНГТОН (Деві-Ройтер). 18 травня. Уряд США офіційно відхилив пропозиції Сталіна провідати безпосередні переговори між Совєтським Союзом і Союзом Штатами на основі Воллесового листа. Міністерство закордонних справ опублікувало а цього приводу спеціальну заяву. В ній говориться, що Сталінові висловлювання, що мирне поладження розходжень, у поглядах можливі і в інтересах загального миру потрібні, «додають надію». Державний департамент каже, однак, на ту обставину, що, принаймні, втимова комісія ООН правинила свою працю після 200 засідань, бо

бітні приєднається до жидівської армії, що її розбудовано з однієї дотеерішньої «Гагани».

ТЕЛЬ АВІВ (Деві-Ройтер). На першому засіданні тимчасової Ради Ізраїля обрано д-ра Вайзмана, одну з найвидатніших особистостей єврейського руху, на першому президента Ізраїля. Д-рові Вайзмани 73 роки. Він здобув для єврейської ідеї підтримку з боку таких видатних політиків як лорд Балфур, Ллойд Джордж і Герберт Самуел. Своім впливом він спричинявся до того, що 1917 року проголошено декларацію Балфура про асценування жидівської національної батьківщини в Палестині. Д-р Вайсман, що живе тепер у Вашингтоні, обраний прийняв.

ПРАГА (Рад'о-Мюнхен). 19 травня. Чехо-Словаччина сьогодні деюре визнала нову жидівську державу. Таким чином Ізраїль вже визнали 8 країн: США, С СР, Польща, Уругвай, Гватемала, Нікарагуа, Югославія і Чехо-Словаччина.

Картина фронтів у Палестині

ЛОНДОН (Деві-Ройтер). 18 травня. З дотеерішніх жидівських та арабських інформацій, довоєнних повідомленнями АП, виходить така картина фронтів у Палестині:

Шиденний фронт (Єгипет). Єгипетські війська окупували Газу за 32 км на північ від кордону. В південнопалестинській пустелі танкові з'єднання атакували жидівські населені пункти. В одному комунікаті єгипетського міністерства оборони говориться, що в жидівському населенні Ель Дан-

з огляду на непримиренну позицію Совєтського Союзу й УССР не можна було дійти до угоди. В інших питаннях виявляється така сама ситуація.

ВАШІНГТОН (АП). В заміт державного департаменту говориться, що врегулювання висунених питань — не справа не лише США й Совєтського Союзу; протигом останніх двох років такі самі проблеми раз-у-раз обговорювалися в Об'єднаних Націях, у Раді Міністрів та інших організаціях. Інші країни однаковою мірою зацікавлені в їх вирішенні.

Дипломатичні коди вважають форму генерального висловлювання Сталіна з приводу міжнародної політики за надзвичайно невзначну.

Кому вигідні такі переговори?

ВАШІНГТОН (ЮП). 18 травня. «Відкриті двері», що ними США минулого тижня грюкнули, так би мовити, перед самим носом ССРР, залишатимуться закритими доти, доки в Європі не буде відновлена рівновага сил. До цього висновку приходять сьогодні на підставі висловлювань добре поінформованих кіл американської столиці. Після того, як загально абудження з приводу можливості совєтсько-американських «мирних» переговорів трохи влиглось, проуюнають наперед такі факти:

1. США не погоджуються ані тепер, ані найближчого часу провадити в ССРР переговори про припинення «холодної війни».

2. Громадськості як США, так і інших частин світу ця «холодна

Жиди вимагають «тотального визволення»

Жидівський комітет національного визволення звернувся з закликом до всіх жидів Європи негайно і всіма можливими засобами налагатися прибути до Палестини. Комітет закликає жидів до «тотального визволення своєї країни» збройною рукою. Лондонська газета «Дейлі Експрес» повідомляє, що один транспортний корабель з жидівськими біженцями з США вже в дорозі до Палестини. Повідомлення з Брюсселю твердять, що жидівські добровільці з Америки перебувають під командуванням колишнього офілера американської морської флотії.

Намір США скасувати заборону на вивіз зброї

ВАШІНГТОН (АП). В колах Блого дону заявляють, що США обмірковують питання скасування заборони на вивіз зброї до Палестини. Після скасування цього ембарго, запровадженого в грудні минулого року на доставку зброї на Близькій Вхід, жиди й араби мали б змогу знову купувати зброю в США.

говр очисні заходи закінчилися знищенням жидівських колоністів. Моторизовані з'єднання, що здобули Газу, просуваються далі надобок побережжя в напрямі Тель-Авіву.

Східний фронт (Ірак і Трансйорданія). Іракські з'єднання перейшли річку Йордан. Трансйорданський арабський легіон здобув місто Ерихон. Війська короля Абдулла через центральну Палестину нібито просунулися майже аж до побережжя. В одному звіті Гагани сказано, що мешканці населення Кфар Етеон загинули під час нападу арабського легіону. В інших населених пунктах араби нібито брали жидів у полон. За повідомленням Гагани, приблизно 500 арабських воїнів затонули в Йорданській долині після того, як жиди відкрили греблі коло Дісонії, на південь від Галілейського моря. В одному комунікаті арабського легіону говориться, що в Кфар Етеон вилто в полон 300 жидів. Порт Ліду арабський легіон захопив ще в суботу.

Північно-східний фронт (Сирія). На південному березі Галілейського моря сирійські війська здобули колишній британський військової склад Коло Семакта вони об'єдналися з військом Іраку.

Північний фронт (Ливан). Жидівські з'єднання відбили наступ ливанських військ і здобули одне село на кордоні. У вчорашній порт Акру, розташований на півночі Палестини.

Совєтський тиск в Австрії після

ВІДЕНЬ (Наф). 18 травня. Головна квартира совєтських окупаційних військ в Австрії подала до відома, що американська окупаційна влада знову дає право вільного транзитного руху через совєтську окупаційну зону Австрії. Як відомо, протягом останніх місяців також маскріпний рух через совєтську окупаційну зону обмежує до зв'язку між Віднем та американською окупаційною зоною.

Британський кредит — Франції

ЛОНДОН (Зюдена-АФП). 18 травня. В добре поінформованих лондонських колах свідчається, що британський уряд незабаром повідомить про надання Франції короткотермінового кредиту розміром 20 мільярдів фунтів стерлінгів.

Рефлексії для

Красно дякуємо!

Кремльська Пігія дуже різко виступає публічно. Якщо ж в неї вийдуть слово, то вона неодмінно мусить бути «пророком» і «знаменним» дороговказом для всього світу! Совєтський партійний пропагандист потім абстрактно по слово в слово слухачів, тлумачачи його сенс. Він автоматично декларує: «Товариші, адже всім не секрет, що особисто сам товариш Сталін являю розгадав махінації ворога, шутіть задачі його мудрій політики...» і т. д. і т. ін.

Та цього разу кремльська Пігія рекає не про «відсутні інтриги ворога», а про те, що «мирне врегулювання розходжень між ССРР і США не тільки можливі, а й, безсумнівно, потрібні в інтересах загального миру».

Відповідаючи на відкритий лист Воллеса, Сталін має на душі подвійну мету: поперше, нагадати Воллесовому листомі нагадати «видатного воюючого сучасності» і, подруге, з метою проаганди викликати в свіді враження, нібито ССРР погоджуються зробити все, щоб тільки перемогти до США ністок для порозуміння між обома країнами; зате Америка, мовляв, з свого боку, не втрачає ознак такої готовості.

Однак, як видно з висловлювань членів представництва США в Англії, Захід вбачає в совєтських заявах лише зміну тактики і вже ніяк не зміну зовнішньої політики ССРР. На думку кореспондента БЕС, Совєтан не допомогла їхній фронтowa атака, бо вона спричинилася до консолідації Заходу, тому вони й вирішили змінити тепер свою тактику.

За словами преси, демократичний світ не дасть себе спіймати в московське сальце. Сталінів лист «опасливий» хібащо Воллес та групу його партійних однодумців. У Великобританії зябарости навіть серйозно не допускають думки, щоб ССРР і США шлюком двосторонніх переговорів вирішували питання інших країн, зокрема Англії й Франції. Загальна опінія французької громадськості, починаючи звычайно, комуністів, теж проти таких переговорів.

Французькі соціалісти вчось визнають і з спільного фронту. Після обміну американсько-совєтськими нотами їхній провідник Леон Блюм заявив, нібито можливість наслідками нової постава Москви буде одверта і локальна антага (?) між Вашингтоном і Москвою. А це, мовляв, означає не більше і не менше, як мир і безпеку для всього подства. Отже після опублікування Сталінового листа французькі соціалісти репрезентують постя, що які б не були нотами Сталіна, не треба уникати переговорів з Совєтями.

Давно непорозуміли! Якщо «догода між Москвою і Вашингтоном» означає «мир і безпеку для всього подства», для чого ж тоді влітку казати, «город городити»? Ми не можемо сказати французьким соціалістам: Я, що не ваша справжня «вільна політика», з якою ми мовчально лади йти на переговори з комунізмом, опираючи там самим підсовєтські народні маси на постійне комуністичне рабство, то ми, вільні представники тих народів, красно дякуємо!

А. РОМАШКО.

Генерал А. Теґетгоф обрано на шведське військо. (Деві-НІТ)

Чи знайдемо союзників?

(З приводу оборонних концепцій східно-європейських народів)

В добу найбільшої загрози наближенню війни між народами і згодом виниклого значення набарав шаржено пропаганди й частково здійснювана ідея Європейської Унії. Ця ідея знаходить в Європі співчуття саме тому, що повторювання світових воєн, висмоктання народних сил на милитаризацію країн, прагнення позбутися регіональних обмежень, поруч уже згаданій сильній загрози комуністичної експансії, актуалізує ідею утворення на добровільній основі Європейської Унії гарантією самостійного національно-суверенітного розвитку народів. Ця ідея знаходить широкий відгомін серед поневолених Росією народів і стає серйозною зброєю в боротьбі за їхнє визволення.

Однак як не дивно, цей рух, що мав би бути загальноєвропейським, виявив на Заході дивні тенденції відмежування від поневолених народів Сходу, зокрема українського, білоруського, кавказьких народів. Це видно хоч би з того, що на Гельсінкській конференції для створення Європейської Унії було запрошено еміграційних представників всіх країн-сателітів ССРСР, але не запрошено національних представників українського народу, ідеєю якого на міжнародному форумі діє агенатура Москви. Проте західний світ і на цей раз не захопився споряджувати вигодою виставити співмірний Москві контрах і тим бодай трохи спаралелювати діяння антинародної репресивної Москви. Причина цього, очевидно, лежить в складній зашкварній ситуації України на конто Росії. Це говорить про ігнорування Заходом національної окремішності поневолених народів ССРСР та про ігнорування їх, зокрема українців, як потенційної демократичної сили в боротьбі проти більшовизму.

В цьому лежить серйозна духово-політична криза західного світу, в цьому, нам здається, лежить основна причина більшовицьких успіхів.

Шляхом природно, це не розібравши нагми тільки підкреслимо до якої міри ще й тепер західному світові бракує універсальності в політичних засобах. Навіть, це ще більше спонукає нас шукати і посилювати наші власні засоби боротьби, запоруку успіху якої ми бачимо в усвідомленні спільних інтересів народів східноєвропейського обшару.

Наше ставлення до ідеї Європейської Унії (як також до інших великопростірних концепцій, висловлених останнім часом на сторінках української, польської, російської преси) визначається політичним, тактичним і пропагандистським значенням її для визволення поневолених народів.

Конкретно—визначили великопростірні концепції забезпечують можливість визволення нашого і союзних нам народів, передусім білоруського, народів Кавказу та інших і ним справляють реалізації нашої основної стратегічної шлях—ослаблення російської імперії, як перешкоди до стабілізації політичних відносин в Європі.

Якщо ж таки ініціаторів Європейської Унії саркастично як на Схід, то для нас важливо, щоб були включені до згаданої Унії не лише Україна, Білорусь, але й інші поневолені саркастично народи. Тільки це може бути умовою нашої участі в руху Європейської Унії чи якоїсь іншої великопростірної концепції, бо тільки ми не зможемо реалізувати раніше згаданої нашої стратегічної мети.

В цьому певні вважаємо виступає Р. Ільїнського з думкою роз-

горнення руху для створення Центрально-східноєвропейської Унії за думку шляху. Ми схильні думати, що така концепція може створити для української політики необхідний ґрунт для осамітнення нашої мети та для посилення нашої міжнародної акції.

Значення цієї концепції полягає між іншим в тому, що вона могла б поважно зміцнити політичний престиж національних репрезентацій підсоветських республік, що надзвичайно важливе для нас. Можливо, що ігнорування поневолених соціальних народів, зокрема України повсякчас тим, що Захід, будучи зв'язаний міжнародними договорами з ССРСР, рішучо обвиняє втручання до внутрішніх справ ССРСР, тим часом як по суті це проблема не лише європейського значення, а ще ширшого.

Якщо перебуває в такому стані Україна, як член ООН, до того поважно заступлена в Європі своєю еміграцією, то ще в гіршому стані перебувають інші підсоветські народи. Їх осиги на міжнародному форумі ще менші, як наші. А тому для нас важливо вже тепер ставити справу так, аби міжнародне значення інших підсоветських республік зміцнювалося. Уможливило б це включення їх в рух Центрально-східноєвропейської Унії.

Саме тому ми не праснуємося до концепції Межмор'я, хоч вона нібито формально збігається з концепцією Центрально-східноєвропейської Унії. Засадничка різниця між ними в тому, що ми робимо акцент на союзні нам поневолені

народи Кавказу та інші, чого нема в концепції Межмор'я.

Такий білок народів втворює власні об'єднані політичні сили та падає їм більшої моральної відповідності, потрібної на час активної визвольної боротьби з огляду на можливе ігнорування Заходом поневолених народів, а може і всіх підсоветських в ім'я невідомої Росії.

Ідея Центрально-східноєвропейської Унії важлива наші там, що вона є серйозним протиставленням великопростірним російським концепціям, що їх постійно висувують російські еміграційні кола, поставлені перед загрозою росту національно-визвольних рухів. Не випадково російські політичні рухи ні разу не зайняли позитивного становища до ідеї Європейської Унії, справедливо вбачаючи в ній загрозу своїй імаерії.

Нам здається, що одним із важливих наших зовнішньо-політичних завдань—це розгорнути відповідну роботу з метою залучення такого білоку народів та політичної підготовки роботи для складання конгресу східноєвропейських народів. В цьому відношенні серйозну роботу могла б взяти існуюча міжнародна організація АЛОД, і то не лише для розгорнення руху серед європейської еміграції, але й на американському континенті в поборованні комуністичних сил від серед виходячих із східноєвропейських народів.

Так в основному ми розуміємо ідею Центрально-східноєвропейської Унії. Звичайно, її слід розглядати не як самоціль, а як етап, може навіть довгий і як компонент у творенні загальноєвропейської Унії.

Мих. ВОСКОВИЙНИК

Україна за залізною заспоною (радіопотатки)

Радіобайки глинають далі. Київська залізниця і для переїзда з Київ на Львів повернення до їхніх земляків, ще досі лишеної са поза межами України. 19-го травня прочитано три листи від робітників Миколаївського суднобудівного заводу Базиліанського, від учителя села В. Знам'янки Запорізької області Башмакова та від селянина Запорізької області Лютого. Всі ці три листи — зазначеної російській власті — зазначеної російській власті, оздобленої брехливо. Прикладом, штам, оздобленої брехливо, в своєму листі Башмаков розповідає в своєму листі про те, як Ді і нібито пориваються на «родну», а їх сім'ю засилає до Канади. Браїні та іншіх залізничних країн з такою Башмаковою «правди» не тільки дорослі ДІ, а й мали ДІ нібито сміються. Далі, як і кожного разу в таких випадках, і автори листів закликають земляків негайно повертатися на батьківщину. Що ж, відповісти на це може бути одна: всі повернемося на батьківщину, але лише тоді, коли там вітатиметься панування Сталіна, Хрушова та їхнього НКВД.

Русифікаційні заходи. Цими днями в Києві закінчилися всесоюзна конференція в справах слов'янської філології. Керував конференцією академік Держанин. На конференції обговорювано питання щодо готування викладацьких кадрів, які викладали б у советських школах російські мови, а також говорилося про кадри викладачів, що мають викладати у вищих слов'янських країнах російську мову. До чого воно йдеться — всією до русифікації всіх слов'янських країн.

Упорядковують шляхи. Останнім часом більшовики ретельно вкладаються упорядковувати шляхи. В кількох областях України, звісно, силами отих нещасних рабів-колхозників, прокладають вони нові шосе та бетоновані шляхи. В самому тільки Дніпропетровську області протягом 1943-49 рр. прокладати 400 кілометрів бетонованих шляхів. 112 кілометрів з наміченого шляху будуть готові в цьому році.

Аварія „Харкова“. Днями советської пароплав „Харків“, що перебував у той час десь за 160 кілометрів від острова Цейлону, став подавати аварійні сигнали. Іноземні пароплави поспішили йому на допомогу.

Електрифікація сільського господарства. Разом із збільшенням числа гідроелектростанцій в Україні збільшуються можливості електрифікації сільського господарства. Найлегше це здійснити в колхозах та совхозах, що розташовані на електромісгратях, які йдуть від Дніпровської гідроелектростанції. Проте застосування електричної енергії в сільському господарстві запроваджується і в інших областях. Прикладом, в 62 колхозах Одеської області можливість цього року буде шішком електрифікована.

Готуються прийняти новий урожай. Вся сітка системи Закарпаття України ретельно готується прийняти збіжжя нового врожаю. Проводяться ремонт призначень для зернозосинок, склепів, елеваторів, під'їзних шляхів, організується глибокі пункти, автотранспорт, готується кадри загонівських контор тощо.

Виставка творів Ярошенка. З нагоди 50 років з дня смерті художника Ярошенка, в Києві має відбутися виставка його творів. Ярошенкові картини, що в даний час знаходяться в інших містах, будуть перенесені до Києва. Виставка відбудеться в залі російського мистецтва.

Походоладання в Україні. В Україні знову спостерігається значне походоладання: 19-го травня в Києві було 16, а в Одесі 14 градусів тепла, хоч усього кілька днів тому температура в цих містах сягала 27 градусів.

Ізраїль вербує воїнів з жидівських ДП

ФРАНКФУРТ (ЮП). 16 травня. 1948 рік — це „початок хвиля проблеми жидівських ДП“, сказав В. Габер, дорадище американської військової влади в Нечечані в справах жидів. Як тільки його, Габера, офіційно інформують, що американський уряд звільняє Ізраїль, він домагається надіслати до жидівської армії добровільців з таборів ДП.

Жито з ССРСР для Німеччини

РОШТОК (Радио-Берлін). 17 травня. В полімо до штурму Раштоск прийшли з Советського Союзу перші корабельні збіжжя. Корабель приїхав 2100 тонн жита для постачання східних зонів. Наступними днями, сподіваються, до Раштоску приймуть ще 3 кораблі з збіжжям.

Президент Колумбії Перез і його дружина (Дена-ІНП)

М а л и й і н ф о р м а т о р

Програма відбудови Середнього Сходу

ВАШІНГТОН (Дена). 18 травня. До американського Конгресу подано законопроект відбудови Середнього Сходу. Законопроект ставить собі за мету відбудову всіх країн Середнього Сходу, включно з жидівською країною Ізраїль. На всю програму нібито передбачено 500 мільйонів доларів.

Загинули від советської бомби

БЕРЛІН (ШТН). 19 травня. Поблизу Бети Зюммерфельд (Бранденбургія) від советської бомби загинули 4 особи. Крім того тяжко поранено 18 осіб, здебільшого дітей. Бомба впала посередній невеличкого села, розташованого поблизу площі ворав.

Перша виборча промова Трумена

ВАШІНГТОН (Зюдена-АФП). 16 травня. В прітінці, на бенкеті молодих демокретів, президент Трумен вніс свою першу політичну передвоборчу промову. Він сказав, що він не хоче робити з американської зовнішньої політики жадного виборчого аргументу.

Звернення грецьких заколотників

ПАРИЖ (ДІД). 18 травня. Радіостанція грецьких повстанців звернулася до Сталіна, Трүмена, Етлі й Орліана з закликом, щоб США, Советський Союз, Великабританія і Франція негайно вступили проти намірів грецького уряду стратити ще 6 500 заколотників, заслужених до страти.

Конгрес лейбористської партії

ЛОНДОН (Шаф). 18 травня. В понеділок відкрився 47 конгрес лейбористської партії. Він триватиме п'ять днів. Тема конгресу піднесення британської проадуції, щоб усунути теперішні труднощі.

Викладання релігії в французьких школах скасовано

ПАРИЖ (НСІ). 18 травня. Указом Національних Зборів у французьких державних школах скасовано викладання релігії.

Нові бомби — старі бомби?

ВАШІНГТОН (Зюдена-АФП). 18 травня. Президент Трумен повідомив про сироби з трьома новими атомовими бомбами над атолом Еніветок у Тихому океані. Результати дослідів — задовільні. Атом залишається забороненою зоною навіть після від'їзду робітничого штабу, що брав участь у випробуванні бомби.

Голова атомової комісії Д. Лілінтал заявив, що сироби становлять собою верстовий стовп у розвитку

козі атомової зброї. Близькі подобиці зберігаються в тасмичні. Як гадають науковці, йдеться тут правдоподібно про бомбу такої самої дії, як і попередні, однак з простішою конструкцією. Випродуковано нібито бомби різними способами і різної радіоактивності. Другий етап дослідження, що його намагається досягти американський комітет у справі атома, це було сконструювання „могутньої зброї на зразок кисневої бомби“.

Російська шпигунка викинула американського вояка

ВАШІНГТОН (ЮП). 18 травня. Як виходить з одного повідомлення державного департаменту, сержант Джеймек Мілліп, призначений до відділу американського військового аташе в Москві, вночі проти 15 травня спакнував свої валізи і зник разом з Галиною Дунаєвою-Біконіш. В повідомленні названо сержанта „молодим, недосвідченим“ американцем, що потрапив до рук „освідченої советської агентки“.

Ця агентка вже один раз змусила говорити про себе, коли вона заманила до себе сержанта Дюана Біконіш і одружилася з ним. Але він зміг потім втекти, уникнувши

таким чином, за словами урядовців державного департаменту, долі „ст.ашнішої за смерть“.

Замордовано американського журналіста

ЛОНДОН (ББС). 18 травня. В бухті Сальонкі знайдено тілота американського радіокореспондента Полака. Поліція Сальонкі повідомила, нібито вона має дані про те, що Полак намагався налагодити контакт з провідником повстання генералом Марксом і одержати від нього інтерв'ю.

АТЕН (Ю.І.). Грецький уряд пообіцяв дати 25 мільйонів драхмів у нагороду тому, хто спіймає обвинув. американського кореспондента Полака.

Засідання з приводу італійських колоній

ЛОНДОН (АП). 18 травня. Після шеститижневої перерви заступниці чотирьох міністрів закордонних справ знову відновили свої напади з приводу майбутнього колишніх італійських колоній. Вони визначили 15 червня цього року остаточним терміном для вислухання поглядів інших країн. Чотири великодержави мають досягти згоди в питанні майбутнього італійських колоній до 1 вересня. Якщо ж цього не станеться, то згідно з умовами італійського мирного договору, це питання автоматично переходить на розгляд ООН.

Англія—за мир з Японією

ЛОНДОН (АП). 14 травня. Як повідомлено в четвер з вірогідних джерел, міністер закордонних справ Бейлі подав до відомо американського державного департаменту, що Великабританія і країни Британської спільноти народів вважають за доцільне згодом швидше сформувати конференцію з приводу японського мирного договору. При цьому, дозволно, байдуже, чи Советський Союз братиме в ція участь, чи ні.

Росія досі домагається, щоб, згідно з рішеннями в Потсдамі, у такій конференції брали участь тільки чотири такіокоаліційні держави—США, Великабританія, Росія і Китай.

Українці в Швейцарії

Сьогодні кілька моїх друзів і земляків їдуть до Австралії. Ще не так давно здавалося би дивним, що українці так розсіюються по всьому світі. Але насправді, мабуть, нема тепер жодної країни в світі, де б не оселилися наші земляки, тікаючи від червоної чуми, що гуляє по різних землях.

Є українці і в Швейцарії — маленькій тихій країні, що багато років уже не знала війни. Швейцарія — країна класичних міжнародних зустрічей і нарад представників найрізноманітніших країн, поглядів, ідеологій. Вона й тепер є осідком осередків найбільших міжнародних організацій світу.

Женева це той міжнародний центр, що є нуклеусом сучасних міждержавних відносин. Невелике місто, бездоганно чисте з великим рухом, лежить на березі Женевського озера, під горами, вічно вкритими снігом, з прекрасним вічно білим Мон-Бланом воно притягає сучасних діячів різних держав в ділянках політичній, міжнародно-дипломатичній, харитативній.

Тут можна бачити америкапців, і аргентинців, китайців і мексиканців-українців з УССР і українців-представників великої частини народу-емігранції. Українці — емігранти, що репрезентують велику, незалежну-Українську державу і велике суспільство, можуть сміливо і відверто відстоювати права свого народу перед світом, бо їм пощастило бути поза залізною заслоною. Це суспільство організується тепер в цілому світі і голосно заявляє про права нашого поневоленого народу. Зорганізувалося воно і в Швейцарії.

Недалеко від Паладу Ліги Націй, в центрі Женевы, в одному з найбільших Пасажів, міститься невеличке бюро, на дверях якого пащася французькою і українською мовами: „Український Допомоговий Комітет у Швейцарії“.

Головою Комітету є відомий громадський діяч Швейцарії полковник Швейцарської армії, пан Брякє. Члени Швейцарії, прахильники українців, є членами Комі-

тету. Ділове керівництво все в руках українців. На чолі стоїть добре підома всім українцям громадська діячка пані Мілена Іванівна Рудницька, одна з найенергійніших жінок українського суспільства кол. посол до польського Сейму; допомагає їй молодий енергійний д-р Лисак Іван

Українське бюро таке ж приємне і добре обладнане, як всі швейцарські установи. На стінах-тризуб, портрети українців, на столах — нові українські газети, журнали з усіх країн світу. Швейцарія для українців здебільшого є країною переходною, а не місцем постійного перебування. Тут завжди є українці, які їдуть далі, до Аргентини, Парагваю й інших країн світу. Вони дістають тут моральну, а часом і матеріальну підтримку. В Швейцарії живе біля 200 українців. Невелика кількість з них довгий час працює в різних установах. Більшість працює як фізичні робітники і частина з них в майбутньому хоче переселитися в інші країни.

Проте, невелика кількість українських родин оселилася в Швейцарії надолго. Ця частина стала амбасадю українського вільного суспільства в країні, яка є центром сучасного міжнародного життя. Серед інтелігенції, що постійно живе в Швейцарії, є редактор Троцький, інженер Коваленко-інж. Ковалів, інж. Єремів.

Окремо треба відзначити, як позитивне явище, перебування в Женеві одного з найстаріших діячів української еміграції п. Бачинського Євгена Васильовича. Найстаріший емігрант, що покинув рідні землі після заворушень в Росії 1905-6 рр. Євген Васильович живе в Швейцарії з 1908 р. Вже в 1918 р. він був фундатором Червоного Хреста на еміграції. Великий ідеаліст і християнин, пан Бачинський все своє життя віддав на службу українській громадській справі і допомозі своїм землякам.

Ще й тепер Євген Васильович продовжує високо тримати прапор

Українського Червоного Хреста і, хоч умови для його роботи не є сприятливі, він не покидає праці і, як підкреслює сам, продовжує пірити всім людям і всім людям уважає гарними, хоч 40 років вже на еміграції. На жаль, мережа Червоного Хреста не є такою, якою б ми її бажали бачити, проте п. Бачинський має своїх 17 делегатів, розкиданих по всьому світі. Треба лише допомогти йому в його відданій праці і підтримати його віру в людей.

Разом з тим п. Бачинський продовжує збирати книжки до своєї рідкісної бібліотеки, в якій є побачив найрізноманітніші видання українські і чужоземні, що стосу-

ються різних сторінок життя України і українського народу. Шкняж-ки старанно збирає власних бібліотеки, починаючи від 1908 р. В тих обставинах, в яких ми тепер перебуваємо, не може одна з найрашчих і повноцінних збірок.

Допомогу тим українцям, що постійно працюють на фізичній роботі в Швейцарії тепер практично подає Український Допомоговий Комітет. Український Червоний Хрест не тільки здійснює допомогу, але й є носієм української традиції і з цього боку також мусить бути підтриманий. Не вистачає нам міншої громадсько-політичної репрезентації в Швейцарії, яка б скрізь в міждержав-

них установах висвітлювала наше становище і заохочала інтерес вільної української думки.

Під час однієї моєї візиту до невеликих швайцарців, присутній швайцарець в записі, розповідаючи мені і пані Рудницькій про українські справи, сказав: „Ви, українці, мені здається, досі не доопиняєте того значення, яке ви маєте тепер для світу, і ви далеко не робите всього того, що мусите тепер робити. В кожному університеті, в кожній громадській публічній установі ви мусите мати свою людину, свого представника, мусите мати лекторів, пропагандистів, які б розповідали в усіх країнах світу про Україну, про необхідність її, як самостійної держави для світової рівноваги. Світ вами більше цікавиться, як ви на це реагуєте“. Поважний швайцарець довго намагався довести потребу української самостійної держави.

Швайцарія є таким центром, в якому ми мусимо мати більше людей і таких, які б могли репрезентувати нас в усіх ділянках життя.

Допомогова акція тут розпочата, її очолює пані посол Рудницька. Український Червоний Хрест — як державну традицію — продовжує найстаріший український емігрант п. Бачинський, на публічних зборах в Женеві для швайцарців робить доповіді молодий енергійний д-р Лисак, на вулицях розкесні афіші про виступ харківської віолончелістки Зої Палевської.

Але ми не мусимо забути, що в Женеві є представництво Об'єднаних Націй, Головна Квартира ІРО, Всесвітня Рада Християнських Церков, Червоний Хрест і інші світові організації, що в Швейцарії є посли держав всього світу, що українці користуються великими симпатіями серед багатьох швайцарців.

Все це промовляє за необхідність посилити нашу роботу в Швейцарії, зміцнити там наші представництва, допомогти спільними силами, тим, що тепер віддано працюють там на громадському українському полі.

Проф. М. Ветухів

Пам'ятник Т. Шевченкові в Харкові.

Н. ПОЛОНСЬКА-ВАСИЛЕНКО

Хмельниччина

4 Богдан Хмельницький у Києві.

Той факт, що Богдан Хмельницький пішов з Замостя до Києва, мав величезне значення. З часів гетьмана Петра Сагайдачного Київ поновив своє ставовище, як розумової, культурної та церковної столиці України. Петро Сагайдачний перший з гетьманів переніс свою резиденцію з Запоріжжя до Києва, який з того часу став знов осередком України. Заснування Братства на Подолі, при Боголюбській церкві, до якого вписався Гетьман „до всім низовим козацтвом“, заснування при тому Братстві року 1615 школи, яка згодом перетворилася на славетну Коледію, культурна діяльність архимандрита Києво-Печерського монастиря, Євсевя Плетенського, що зробив з монастиря культурний осередок, придбання друкарні, не реїда до Києва низки вчених, як Іван (Іов) Борещанський, Касян Сакович, Мелетій Смотрицький, Лаврентій Зизаній та інші — зробили з Києва знов науковий та культурний осередок України, яким він був за великокиївських часів. Велике значення мали також церковні справи. З метою поновлення православної єрархії Петро Сагайдачний скликав з'їзд з усієї України року 1620, який мав на меті відновити на вакантні катедри, перебування священних ієрархів у Києві — все це підносило авторитет міста, старої столиці Володимирова та Ярослава. Після того Київ під час всієї нашої зберігав своє значення розумової та церковної столиці України, зокрема за часів митрополита Петра Могили, часів реформованої наві Брацка школа стала Києво-Могилянською

коледією і скучила в своїх стінах найкращих вчених України.

Коли Богдан Хмельницький вступив у Київ напередодні Різдва, йому влаштовано була урочиста зустріч. Населення Києва вітало його, як визволителя України; студенти Коледії вітали його снівами та панегіриками; архієпископ з митрополитом Сильвестром Косовим вітало пишними промовами, в яких називало „Богданом“ — Богом даним визволителем України. В той час у Києві перебував патріарх єрусалимський Палсій, який теж вітав його і закликав не прийняти боротьби з Польщею. Настрій верхівки київського суспільства, та народних мас був однаковий: все населення вимагало повного звільнення від Польщі. Під час переговорів в Замості Хмельницький міг забезпечити для селян, які приїжджали до повстання, лише амністію, але вони повинні були повертатися до панів; тепер він переконався, що ніхто з селян не вірив в амністію, ніхто не погоджувався повертатися до панів, і всі були певні, що пани будуть виститися на них. Та й польський уряд не виконував вимог, які поставив Хмельницький.

На Богдана Хмельницького чекали у Києві посла від Туреччини, Молдавії, Волощини. Семигорі й вітали його, як суверена України. У Києві Богдана Хмельницького охоплював загальний настрій. Ватажок повстання, який був до того часу Богдан Хмельницький, тепер під впливом шановного духовенства, професорів став краще розуміти значення того, що він зробив: для нього стало ясно, що до минулого нема повороту, що козачко-селянське повстання перетворилося

на величну революцію, і він — його ватажок, став проводирем цієї революції. Змінюється погляд Хмельницького на характер боротьби та її мету: спочатку він вів боротьбу проти польської самовільної шліхти, магнатів, і в особі короля шукав підтримки. Тепер він приходив до переконання, що Україна не буде місти в самій системі Речі-Постолитої, і що треба боротися за повне звільнення України від Польщі, що треба боротися за незалежність України, що така є воля українського народу.

Проте, для Богдана було ясно те, що тяжко вести боротьбу з багатого, могутнього Польщею, яка розуміла, що ця боротьба для неї є боротьба за саме існування й напружувала всі сили. Треба було шукати союзників. Татари вивадали себе, як ненадійні спільники: вони не виконували умов — не грабували українського населення, і забирали „ясир“, не рахуючись, чи то українське село, чи польське, вводили людей, палили села, грабували й викликали загальну ненависть.

Патріарх Палсій, який приїхав з дипломатичним дорученням молдавського господаря Василя Лунула, пропонував союз православних держав — Москви, України, Молдавії та Волощини проти Туреччини. Це штовхало думку на союз з Московією. Хмельницький дав доручення патріархові Палсію вести переговори в Москві про союз. Справа з Московією ускладнювалася тим, що з 1634 року вона була зв'язана з Польщею „вічним“ миром, і для спільних дій проти Польщі треба було розірвати цей мир. Хмельницький пропонував Москві окупувати Сівершину, уступивши їй Польщу року 1634, просяв дипломатичного втручання в боротьбу України з Польщею. В той же час він угодився з Юрієм Ракоцем, господарем Семи-

городським, що він піде на Галичину, коли Хмельницький почне похід на Польщу з сходу. Розпочав Хмельницький і дипломатичні переговори з князем Янушем Радзивилом, литовським гетьманом та головою литовських протестантів.

За таких умов на Україну вирушило посольство від короля Яна Казимира, щоб остаточно домовитися з приводу мирних умов. На чолі посольства стояв брацлавський воєвода, Адам Кисіль. Посли з великим трудом та небезпекою для життя проїхали Волинь, де бачили настрій українського селянства. Вони хотіли проїхати до Києва, але Богдан Хмельницький відмовився вести переговори у Києві, а козаки просто не впустили їх до міста. Богдан Хмельницький призначив переговори у Переяславі, але там послам довелося довго чекати на аудієнцію гетьмана, і лише в лютому Богдан Хмельницький прийняв королівських послів. Вони побачили перед собою зовсім іншу людину, вікта, яка лагідно й миролюбно розмовляла з послами в Замості. Богдан Хмельницький велично прийняв послів, і рішуче заявив їм, що ставить метою створити незалежну українську Державу. „Я вив'ю з людської неволі весь руський народ... Перша я за свою шкodu й кривду воював, тепер буду воювати за нашу православну віру“. Себе називав Богдан Хмельницький „єдиновладцем і самодержцем руським“.

Після довготривалих переговорів Хмельницький погодився продовжити перемир'я до Зелених Свят.

Для обох сторін було ясно, що мир не може бути міцний і обидві сторони готувалися до боротьби.

Навесні 1649 року на Україні почався стихійний рух: все, що було златим тримати зброю в руці, йшло до Хмельницького. Енту-

зіазм охопив всю Україну й ніколи ім'я Хмельницького не було таким популярним, як в цей час. Посланець Адама Киселя, о. Ласко, писав йому про вражіння від подорожі по Україні: „Ніде не було чути згадки про якусь іншу владу, крім Хмельницького: король вже наче б то не існував.“

Від Зборова до Переяслава.

Польща мобілізувала великі сили на Поділлі йшли війська під проводом Липкоронського, загальний провід було покладено на Вашишецького на Волинь — Фірлея, на Литві — литовське військо під проводом Януша Радзивіла. Головні сили під командою короля Яна Казимира йшли на поміч. На Прип'яті коло Мозиря литовці розбили український полк під проводом полковника Голоти, але понесли важкі втрати під Лосем, де проти них виступав полковник Крачевський: він був забитий, проте втрати які понесли литовці, примусили їх 21 липня 1649 року відступити.

Тим часом Богдан Хмельницький швидко посувався назустріч польським військам. Крім козаків та селян, які приєдналися до них, з ним знов йшли татари. На початку липня в ст. Хмельницький почав облогу польського табору під Зборажем, і армія загрожувала повною поразкою: Проте з Польщі підходила до Зборажу нове військо під проводом короля. З значною частиною козаків та татар Хмельницький поспішив назустріч королеві і 5 (15) серпня 1649 року під Збором Хмельницький оточив армію. Почався генеральний бій, який загрожував повною поразкою та позоном короля. Тоді канцлер Осесонський розпочав таємні переговори з ханом Іслам Гіреєм, і шкльними подарунками склика його до миру. Іслам Прей поставив ультиматум Хмельницькому відійти від

(Далі на 4-й стор.)

Нові подуви в житті академічної молоді

Студентський ідеологічний конгрес — вже саме не формування має в собі якийсь елемент проблематичності (не проблемності). Такий конгрес відбувається 15-17 травня н.р. в Мюнхені. На що подю дехто покладає надії, що він стане символом і реальним початком перероблення затяжної кризи, що протягом останнього десятиріччя сильно спустошила ідейне життя позасоветської академічної молоді. Все те, що писав у минулорічному числі „Студентського вісника“ Р.Лісовий про становище нашої суспільної ідеології і психології на еміграції і на українському заході, найбільше стосується його. Відрава од реального бігу суспільного життя всієї України і світу, занепад глибокого наукового пропнявання в проблемі того життя, заміна творчості образковістю, думання — газетна культура — поверховним волюнтаризмом, традицій — патріотичною балакучістю і т.д. і т.п. — всі ці болячки духовного розвитку молоді Р.Лісовий обрисовував з небуденною силою і виразністю. Коли б „Студентський ідеологічний конгрес“ пройшов під знаком цієї статті, а також під знаком рішучого прощання з попереднім десятиріччям, то його можна було б тоді вважати палачийвою подією в житті нашої інтелектуальної молоді.

журналу, може відіграти дуже позитивну роль в цій справі. В статті „Postscriptum“ Р.Лісового знаходимо поширення думок його попередньої статті і навіть деякі перші висновки. Можна швидко погодитися з автором і завітати йому зібрати те, що він розглядає фундаментальні духовні питання західноукраїнської суспільності без достатнього зв'язку з цілим сучасним та історичним духовним розвитком всієї України, що сильно утруднює йому дійти до можливо повного охоплення сфери зачеплених питань. Можна бути певним, що автор, обмежений в даній випадку стислим розміром статті, в своїх більших працях надолужить цю хибку, а покищо, вважаємо обидві його статті ознакою реального руху за подолання духовної кризи не тільки в середовищі студентським, а і в цілому суспільному процесі на еміграції.

Нове число „Студентського Вісника“ виглядає більш різноманіт-

ним ніж перше. Стаття „Із драгоманівських студій“ актуалізує спадщину Драгоманова і в кількох місцях слушно вказує, які саме елементи цієї спадщини конче потрібні нам сьогодні в наших громадянсько-політичних і духових шуканнях. Звертає на себе увагу стаття Цямбалістого „Державницьке виховання“, в якій він не без певного успіху намагається переробити всю ту поверхову і амізуючу фразеологію про державне, націоналістичне, патріотичне і т.д. виховання, що барабаняє нам в ушах уже досі рясні, деструктивні мислення і почування молоді.

„Автопортрет Масарика“, що являє собою переклад уривку із праці бунівського президента „Світова революція“, являє собою дуже цікавий матеріал, що перегукується з найактуальнішими політичними проблемами нашої еміграції. В розділі оглядів подана рясна інформація про українське і світове студентське життя, на жаль, зовсім бракує матеріалів про студентське життя в ССРСР.

Журнал (власливо кварталник) на цей раз оформлений краще. Лише мова журналу ще далека від повноцінності сучасної української літературної мови.

Далі автор полемізує з М.Ливинським з приводу його твердження, що головні інтереси українського народу лежать не на заході, а на сході. Автор твердить, що участь України в „Межимор'ї“ зовсім не противиться ролі України на сході, очевидно в тому разі, якщо Україна не хоче поширювати своєї експансії на схід, не хоче назувати на чужих землях, але бути посередником між Сходом і Заходом.

„Інтереси Польщі вимагають, — каже Нагурський, — щоб народ український був якомога найсильнішим (накреслення оригіналу). А вже зокрема прихильники концепції „Межимор'я“ прагнуть б і тепер бачити якнайбільшу силу українського народу, а тому і силу кількісну. Тому з найбільшима побоюваннями слідкуємо за даними про жалкі втрати, яких український народ зазнав і зазнає від московського окупанта. Багато авторів думає, що в наслідок тих втрат сила українського народу на українській території спала нижче 20 мільйонів. Навіть, якщо втрати, докочали в Україні Москвою, були ще більші, однак ми прагнули б до співноги з Україною. Бо ми віримо, що це і тільки єдиний шлях до забезпечення майбутнього наших народів...“

Автор переконаний, що спільнота українського народу із спорідненими народами ре-но-східної Європи улегнить у польському народі його поворот до західної культури і до християнських ідеалів, тим часом, коли прив'язаність України до азійського сходу може бути небезпечною, бо український народ може розвинути в безнародовий нігілістичний атмосфері „російського“ сходу.

Ярослав Нагурський зазначає, що шільний ряд українських публіцистів і політиків признає потребу здійснення концепції Межимор'я, але ставить перешкоду, а саме до польської сторони, щоб признано було принципи етнографічних кордонів між Польщею і Україною. Далі автор продовжує:

Справа відносин польсько-українських територій, заселених мішаним польсько-українським населенням по-обох боках Збруча (так і

написано — Збруча, а не Сяну!) — П.К.) не є темою статті. Автор с той думки, що на еміграції можна тільки приготувати майбутні рішення народів, а про кордон вирішуватимуть пізніше повніша чинники. Ми згодні з твердженням Нагурського, але існують речі, які по суті не підлягають дискусії, а саме принципи етнографічних кордонів. Треба справді тільки ширі бажати, ширі прагнути знайти справедливе розв'язання спірних проблем і то на засадах єдино справедливих, а напевно вже догворитися можна. Коли ми вважаємо себе покликаними говорити про речі більш важливого порядку, то не ховаймося за широкі плечі майбутньої „воли народу“ і не біймося речей непопулярних, а ставьмо мужливо і одверто на захист речей справедливих.

П. К.

Відновлення діяльності УНДО

15 і 16 квітня н.р. відбувся ширший з'їзд діячів Українського Національно-Демократичного Об'єднання при участі понад 60 членів під проводом дотеперішнього голови. Виголосено три доповіді — про наше сучасне політичне і міжнародне положення, про програму і тактику партії і врешті про Національну Раду. Над нами доповідями розвивалися широкі дискусії, що в них взяли участь визначні діячі з відомими іменами, з довголітньою конструктивною політичною і громадською працею та політичним і громадським досвідом. Двоєтимі наради була дуже жваві. В склад президії УНДО покликано д-ра Степана Варана і рішучо перевести організацію членів УНДО по всіх скрутнихх нашої еміграції. УНДО має стати на еміграції осередком, справді демократичною і наскрізь конструктивною партією і старатися про оздоровлення наших політичних відносин, стоячи на державній платформі УНР.

Огляд польської преси „Україна і Межимор'я“

В польському часописі „Ожебля“ ч. 17 (303) відомий польський громадський діяч і публіцист та пропагатор концепції „Межимор'я“ Ярослав Нагурський помістив статтю під поданим вгорі заголовком. Автор розглядає всі визначні дотеперішні висловлювання українців з приводу цієї концепції та з більшістю українських авторів полемізує.

Розглядаючи шість статей Миколи Ливинського, що він їх свого часу містив у „Неділі“, автор стверджує, що ніхто з ініціаторів і пропагаторів концепції „Межимор'я“ не думає, що до її здійснення можна дійти шляхом згоди з Москвою. Ось чому Нагурський є тієї думки, що не лише Україна

і Білорусь мають відокремитися від ССРСР, але й ряд інших укрмлених народів, зокрема народи Кавказу, Туркестану і можливо Сибіру, які можуть творити свої конфедерації.

„Жадна з тих регіональних спільнот, — пише Нагурський, — не поставе за дозволу Москви. Жадна так само напевно не в силі щоб запобігти поворотам московського імперіалізму. Але постановка таких спільнот, що опираються на тривалих елементах спорідненості культурної, релігійної дасть організм природи, здібні до життя, досить сильні як партнер у міжнародних відносинах, які можуть в разі потреби творити протимосковську коаліцію“.

Хмельниччина

(Закінчення з 34 стор.)

мир з поляками, загрожуючи інакше перейти на бік поляків. Виходу не було, і Богдан Хмельницький, перемога якого була забезпечена, примушений був прийняти умови миру. 8 (18) серпня 1648 р. було підписано „Зборівський договір“.

Зборівський трактат мав в собі вивести двох порядків: одні — орканили положення української земельності в Речі Посполитій, другі — козацької території. В цій Речі Посполитій вступалася унія; всі церкви та монастирі, які перейшли до уніатів, поверталися православним. Київський православний митрополит дістає права засідати в Сенаті. Всі соймові уклали проти Війська Запорозького касуються. Шляхта, яка брала участь в повстанні, яка складала її на чолі католіцької віри. Пункти другого порядку були такі: територія Київського, Брацлавського та Чернігівського полків переходить під владу козацького гетьмана. На цій території не може перебувати польське військо. До козаків мають право влизуватися всі, хто того побажає. Всі уряди на території созацькій мають право посідати лише православні. Козаків судять лише козацькі суди.

Ща час ратифікації Зборівський договір було значно обмежено: давність права всіх, хто мешав на козацькій території, вступати до козаків, вписано реєстр в 40,000 чол. Обмежено амністію лише тям, хто в привласу взяв участь в повстанні, обмежено територію, на складовано унію. Невідрізня було те, що татарам дамо право зібрати асар, і вони негайно розспалися по Україні, зобрали людей, спали села.

Порівнюючи з попередніми договорами, Зборівський давав козакам незрівняно більше прав, але він не віяповідав тому піднесенню, з якого пізналася Україна на боротьбу; він давав територіальну автономію, тоді як народ прагнув мати незалежну державу. На Україні умови договору шквалили тяжке розчарування та незадоволення: татари ризикали й забирали асар, польська шляхта поверталася до маєтків на Волині. Поділи і поновлювала втратив селі; зросло, замість популярності гетьмана, незадоволення ним, навіть прокляття. Були незадоволені поляки, які вважали, що дано надто багато.

Обидва противники — і Польща й Україна готувалися до війни, і шукали союзів. Богдан Хмельницький змінив союз з Молдавцями, і дістає обіцянку господаря й віддати йому, Роксанду, за старшого сина Богдана, Тимоша. Року 1650 до Хмельницького прихотили послы від Туреччини, а року 1651 султан прийняв Україну під протекторат.

Року 1650 поляки порушили мир: Гетьман Калиновський вдерся на Україну, розбив загін брацлавського полковника Давида Немца під Красним. Відплатою за це була поразка, яку навіс полякам полковник Іван Богун під Вінницею, на початку року 1651.

Богдан Хмельницький звернувся до турецького султана на допомогу; султан наказав своїмю васалам, кримському ханові, взяти участь в поході проти Польщі, але Іслам-Гірей шлюх не очі. Богдан Хмельницький виставив величезне військо: в ньому було коло 100 000 чоловік козаків та селян і 50 000 татар, але не було того ситуазму, з якого вийшли на боротьбу в 1649 році;

Зборівський договір, повернення панів — вносили повевірення, безнадійність. Поляки виставили військо, в якому поляків було 60,000, а 20 000 найманого німецького війська. Разом у поляків було коло 80 000 чоловік. Силу цієї армії складала значна артилерія.

28 червня н.ст. під Берестечком почався генеральний бій. Місце для бою було дуже незручне для козаків: за козакми лежали річка та болото. На другий день бою татари не витримали артилерійського вогню й стали тікати, відкривши козацькі позиції. Вони захопили з собою й Богдана Хмельницького. Командував козаками Іван Богун. Протягом кількох днів він відбивав атаки поляків та німців. 10 липня вночі він почав виводити козаків, але селяни підпалили, який почувли поляки і вдарили на козаків. Почалася паніка, під час якої загинуло коло 30 000 людей, переважно селян.

Це була страшна катастрофа для України. Поляки триюфували перемогою. Там часом литовське військо під проводом гетьмана Радзивіла знов спійно пішло на Київ. Населення, не маючи сили для опору, масами тікало перед ним, покиваючи села, вишача запаси. Радзивіл йшов пустелею. Він зайняв Київ, але міщани запалили місто з різних боків і примусили литовців покинути його.

В ці страшні часи Хмельницький розгорнув на всю широчінь свої таланти адміністратора та державного діяча. Він зібрав рештки розбитих полків, мобілізував нові, знов наряд з довір'ям готувався коло нього і на осінь 1651 року він мав величезні сили.

Польський уряд розпочав переговори, за посередництвом Адама Киселя. 28 вересня 1651 року в Білій Церкві було підписано договір: за Україною визнавалося право мати 20,000 реєстрового козацтва, територія, півладна гетьманові,

обмежувалася київським воєводством, гетьман втрачав права вести дипломатичні переговори з іншими державами. Про унію не було вже згадки. Таким чином, умови Білоцерківського договору були значно гірші для України, ніж Зборівського. Проте Хмельницький прийняв його: надто втомлена, зруйнована була Україна, щоб вести знов війну. Договір цей не мав реальної сили: сойм не затвердив його.

Богдан Хмельницький всю увагу скерував на дипломатичні справи. Він продовжував зносини з Молдавцями, Москвою, Туреччиною. Року 1652 стався шлюб гетьманів Тимоша з донькою молдавського господаря Лунуза, Роксандою. По дорозі, коло Батога, українське військо з гетьманцем зустріч гетьман Калиновський з великими силами, але козаки цілком звищили 20 000 поляків, з самим Калиновським.

Шлюб Тимоша з молдавською князівною не тільки зв'язував рід Хмельницького з однією з династій, він відкривав для Богдана Хмельницького можливість вливатися на балканській справі, а також на литовськ, бо друга донька Лунуза була за князем Янушем Радзивілом. Проте тут сталася велика катастрофа: року 1653 Тимоша було забито під Сучавою, коли він з козаками йшов на захист інтересів свого тестя, Хмельницький втратив талановитого сина, помічника, втратив і шлях до балканських справ.

Поляки не вважали себе зв'язаними мирним договором з Україною й поновили військові дії. З надзвичайною лютістю цюво на Україну загін польського війська під командою Стефана Чарнецького, який ставив метою вивізати всіх „русинів“. Року 1653 полковник Іван Богун розбив поляків під Могилашанцем. Велике військо під командою самого короля Яна Казимира рушило на Україну; Хмель-

ницький знов закликав на допомогу татар і обложив польське військо під Жванцем недалеко від Кам'яця. Полякам загрожувала капітуляція, королеві — пооди, але татари знов зрадили й примусили Хмельницького підписати 15 грудня 1653 року мирну угоду з поляками — на підставі Зборівського договору. Утретє татари вивали перемогу з рук Богдана Хмельницького. Для цього було ясно, що з такими союзниками він не зможе вибороти незалежність України. Сили й марно витрачалися на боротьбу з Польщею, в цій боротьбі вона втрачала свої кращі сили, але сил її не вистачало на те, щоб нанести Польщі рішучого удара і звільнити народ від „людської неволи“.

За той час сталося велике зрушення в психології народних мас України та самого Богдана Хмельницького. Для всіх було ясно, що та автономія в межах Речі Посполитої, про яку мріяли на початку повстання, тепер вже не могла нікого задовольнити. Богдан Хмельницький з ватажка повстання перетворився на суверена цілої України і дальшою метою його дій було утворення незалежної України. Ідея соціального визволення перетворилася на політичне визволення. Ціком слушно в соймі закидали Хмельницькому, що він прагне утворити „русську монархію“. Проте відірватися від Польщі сама Україна не могла, а союзники — Туреччина та татари були неспадійні.

Переговори України з Москвою в 1653 році зрушили з мертвої точки, на якій вона стояла з 1649 року. Земський Собор дав згоду прийняти Україну під високу руку царя. Наприкінці 1653 року на Україну вирушило посольство від Москви для того, щоб скласти умови союзного договору між Україною та Москвою.

(Далі буде)

З українського життя

ПЕРЕСЕЛЕННЯ

ХРОНІКА

Історія

однієї української родини

Велика родина пп. Штаньків (22 особи) мешкала на Ромешині в УССР. Частина працювала в сільському господарстві, частина — в установах району. Ніхто з них не говорив по-російськи, ніхто не мав прізвища на -ев. За мовчазну непокору, за підчеркнуту погорду до більшовицької та його русифікаційної політики — родина Штаньків була розгромлена.

16 травня н. р. в містечковій УАПЦ Церкві була відслужена панахада за упокій 18 загиблих.

Замордовані ЧК, ГПУ, НКВД: Штаньки: Кирило (батько), Василь (дід).

Померли в 1933 році: Штаньки: Оксана (мати) та брати Іван, Володимир, Микола, Андрій.

Розстріляні: брати рідні і двоюрідні: Шевченко Іван, Степан, Петро; Рабко Степан, Петро; Сидоренко Федір.

Не вийшли з в'язниці: Штанько Гаврило і Петро — дядьки, Штанькі Антон і Трохим — брати, Васюта Захарко — дядько.

Своєю смертю в родині вмерли дві сестри Марія та Явлоха і 95-літня бабуся Штанько Марія. На еміграцію прийшов її онук. Такі онуки не приходять на еміграцію даремно. А.Р.

Перші враження в Англії

Після блукання по коридорах переходних таборів, нарешті приїхали на сталі місця. Заїхав до табору Шаріф Гезе, де знаходиться біля 300 осіб різних національностей. Більшість українців. В таборі всі працюють — їдять антані. Тільки десь о 6-й вечора всі з'їжджаються в табір і життя починає одживати. Всі спешають до світлих, на футболок, на курс олімпійської гри, в кіно...

Дастися до певної міри зауважити деякі моральні упадки. Особливо руйнівні тих нечисленних наших нестійких людей альгогольний напій. Друга неприємність, що прикро мене вразила під час перебування в цьому шоферському таборі — калачення мови. В таборі багато росіяни, які різніми способами намагаються вертяти до себе несвідомих українців, що, дуже рідко, але подкукають і звуться. Крім того, і схилом українці починають між жаргоном вживати англійських слів у своїй мові, а згодом ці "жарги" передають у звичку — і мова калачиться.

Ці неприємні явища не домінують в житті табору. Більше організованості, більше рідної атмосфери — і все було гаразд. СУБ притягає нас все більше до себе своєю винахідливістю, хоч великої моральної опіки ми ще не почувалися.

М. ТАР.

Хто може їхати до Австралії

Можуть їхати люди практичних фахів: робітники (метал і дерево), залізничники, робітники С. Г. та ковалені (крім пуглекопів), пухровники, винашвачі глини, медсестри і їх помічники, робітники в приватних будинках. Особливо кваліфікації не вимагається. Приймається самостійно і одружених. Але: батьки родин не мають заповнення, що їх родини привезуть в Австралію. Сьогодні в американській зоні Німеччини набирають в Австралію 2850 осіб.

Збірка аплікацій

Комітет України Канади незалежно розпочав збірку аплікацій між українцями фермерами, які мають змогу експлуатувати землю в інших країнах до себе на працю. На збірні аплікації відіуться в Європі ті люди, які не мають в Канаді родичів, але своєю науковою, літературною чи іншою працею заслуговують, щоб вони були переселені.

Про виїзд в Канаду

Покищо туди можна виїхати або одержавши з Канади еміграційний дозвіл, або в групі, завербованій канадською комісією через ІРО.

Позволяє право на виїзд після довгих формальних погоджень та

після виклику канадського консула даного каньдата на виїзд і перевірки останнього.

При груповому виїзді мешканці таборів повинні ресструватися лише у своєму таборі, а мешканці приватних — в поштово-ІРО. Ні одні переселенці не провадять.

До неписьмених

Як повідомляє ЦПУЕ, неписьмених не приймає жодна країна. В кожному таборі мусить негайно відітисся школа по ліквідації неписьменності. Консули, даючи візи на виїзд, часто перевіряють письменність кандидатів. Уже було кілька випадків, що кандидат потрапляв у брак, замість Америки тому, що не змів писати.

Ціни прожитку в Аргентині

Супроти піні в інших країнах Америки, ціни в Аргентині не можна назвати дуже низькими. Хоча харчові продукти досить дешеві. Подаємо ціни в пезах за 1 катр.: хліб — 0,60; волоче м'ясо — 1,50; шниця — 10; смазь — 2; масло — 2,50; молоко — 0,30; пухор — 0,60. Одяг досить дорогий: напр., чоловіча сорочка коштує — 35, а жіноча білизна 39 пезо. Нескваліфікований робітник заробляє денно 8—12 пезо.

Запрошують у Францію

30.4 ц. р. французькі представники влади і війська оголошили на загальних зборах умови переселення ДП до Франції.

У Франції приймається ДП обох статей на працю в с.-г. та шахти. Можуть згодуватися і родини з дітьми. Родини, які мають багато дітей, будуть жити краще, ніж бездітні. Подружжя, яке має 9 дітей, може жити у Франції майже не працюючи, бо додаткова заробітня плата на дітей майже вистачає для життя. Можливість заробітку в с.-г. сягає до 7.000 франків, у шахтах — до 20.000 і більше. Харчові приділи, в порівнянні з німецькими — висі. Напр., непрянокуряча людина дістає місячно 1.000 гр. товсту, 500 гр. м'яса, 7.500 гр. хліба, 1.000 гр. пухору, вино і т. д. Овочі, яйно, дезактеси тощо можна купити без карток. Працюючи в шахтах одержують особливо великі харчові приділи. Текстильні вироби і взуття продається вільно, але ціни на них високі. Напр.: добре убрання коштує 10.000 фр. і більше, черевки — від 2.000 до 4.000 франків, заміє харчі дешеві: 1 катр. пухору коштує 50 60 фр., літр вина — 50 фр.

П. Зяблю, українець-перекладач при п. Шеффелю, який і раніше там жив, закликає їхати у Францію, ствердивши, що французи дуже толерантно ставляться до чужинців і ніби не роблять, на зразок німців, різниці між собою та чужоземцями. Щодо французьких комуністів, то вони не мають такого великого голосу, як здається тут. У Франції очікується загальне покращення життя у зв'язку з виконанням плану Маршала.

Я ГРУЗЕНКО

11.5 ц. р. Український табір Н. Ульм відідала представниця Департаменту Соціальної Опіки Франції в супроводі п. Паліг, яка керує табором та ще однієї урядовички ІРО. У вступному слові п. Паліг висловила здивування, що табірники неохоче згодувалися на виїзд до Франції та Австралії.

Представниця Франції п. Ваня заклала насамперед дітям і самітнім жінкам від (17 до 45 р.) їхати у Францію працювати в домашньому господарстві, коло дітей та у сільському господарстві. По приїзді дається 15 днів на вибір праці, місце праці і

І українські пуглекопи, поруч з бельгійськими, матимуть змогу відпочивати цього літа над морем у чудовому будинку відпочинку „Ді Міл" в Бельгії. Ціни для українців — членів пуглекопного союзу — дуже низькі.

„Дейл Гералд" зачитує радіописьмо ББС: „Народи очікують від ББС оголошення правди про їхні країни. Чому б не сказати, напр., українцям, що комуністи і досі не зуміли звільнувати УПА...?"

Багато статей і заміток про Україну з'явилася за останній час в бельгійській пресі. Матеріали цікаві і прихильні.

На кораблі „Маріно Юмпель" виїхало в Канаду 350 осіб ДП. Багато з них — українці, за фахом муляри, танкари та будівельники (ІРО).

22—23 травня ц. р. відбувається в Мюнхені другий з'їзд української родовідної установи, наукова конференція Інституту родо-та знаменознавства і знаменницька виставка (у Фюріхшуге).

Правління Козачого Союзу оголосило декларацію до козачого населення, яка закликає всіх об'єднатися навколо Козачого Союзу та організувати козацькі групи, хутори і

працевданці, як у великих містах, так і в селі. Для тих, що працюватимуть у Паризі, місячна оплата дорівнюватиметься 4.000 фр., для периферії — 3.000 фр., при чому працюючий забезпечується харчами, мешканням і одягом безкоштовно. Несвільну витрату становитимуть внески до каси хворих.

По прибутті до Франції слід зразу ж зв'язатися з представництвом, що захищає ДП. Воно є при кожному округовому уряді.

Відіжджаючи на працю мусить відразу заявити про своє бажання взяти ще когось із родини (сестру, старшу від 10 р. або старших себе до 50 р.) Іх можна теж забрати і теж влізнути на працю поблизу. Дозволено також згодуватися навіть з дітьми і чоловіком.

На запитання, чому завербовані зазначають по дорогі до Франції великі поспівання, була дана відповідь, що всі ці переходи усунені, а злочинні покарані. Крім того, як серед ДП, так і серед французів, є люди гірші і кращі.

Наступного тижня прибуде комісія, що вербуватиме на с.-г. працю. В. Г.

статті Голова КС — п. В. А. Харламов.

В Лондоні прийшов Главнопереховий раду УАПЦ протоєрей І. Губаржевський.

„Громада" — єдиний український журнал у Франції (Ред. інж. С. Соколюк) містить багато цікавих матеріалів з проблематики українського громадського життя, перекладених справ, захисту робітників і т. д.

У Швеції відбулися загальної збори великої української громади. Присутніми були 31 представник з різних частин країни. Із збору видно, що українська громада виступає з Шведою харчової науки для наших дітей у Німеччині.

Перенес всіх українців у Франції розпочала Українська Громадська Опіка. Перенес потрібний для найуспішнішого захисту прав кожного члена еміграції.

В Канаді оголошено виступом ім. Петра Могили збірку на шевченківській видавничій фонді. Зібрані гроші підууть на видання книжок, журналів, шкільних підручників та особливо — книжок для дітей. Від Ред.: Найкращі письменники і мистери знаходяться тепер у Німеччині. Чи не краще було б їх переноручити цю справу?

„Українське Слово" — так званий новий часопис, що палано почав виходити в англійській зоні Німеччини. Вітаємо!

„Поштові марки України" — під ним заголовком вийшла книжка-збірка з описом всіх українських марок, виданих в часи нашої державності та на еміграції.

Ліга Українських Політв'язнів розпочинає збірку 50.000 марок для збудування пам'ятника та 20 надгробних плит в гірській шкільній захутині — Фальсбургі, де в роках 1939—1945 загинуло 8.000 українців-політв'язнів та багато політв'язнів іншої національності. Збірку провадитиметься при допомозі вистів ЛУПВ, затверджених ЦПУЕ.

Австрія. Орган українських емігрантів в Австрії „Промінь", що виходить в Зальцбурзі, привносить в числі за 21 квітня листку, що відідала українська хорова капеля „Вагра" під керівництвом проф. Л. Туркевича запрошена на концертне турне по Франції, де має виступити в концертах у Парижі та Ліоні. Французький імпресаріо робить заходів щодо дальшніх виступів капелі в Іспанії, Португалії та Бельгії.

Англія. В Лондоні відбулася перша конференція українських виступаючих виховників, в якій взяли участь 31 пластун, 2 пластуни та 12 гостей.

Канада. „Український робітник", Торонто, ч. 13 містить на першій сторінці великий портрет сиріачки Ловни Греско та зворушливо захоплюючі словами описує великий успіх даного артиста, з великим концертом у Торонто.

Другий з'їзд УРДП

В днях 15-16 травня відбувся II з'їзд Української Револуційно-Демократичної Партії. На з'їзді заслухано ряд доповідей та розв'язано цілу низку важливих питань ідеологічно-програмового характеру та питань внутрішньої і зовнішньої політики українського революційно-демократичного руху.

З'їзд пройшов під знаком росту партії, в атмосфері діловості, єдності та усвідомлення всього комуністського завдання, які стоять сьогодні перед українським демократичним рухом.

Окремо слід відкредити основну шахрайську з'їзду — цілковиту відпорядкованість всієї проблеми як і всієї політики УРДП інтересам і завданням української національно-визвольної боротьби.

З'їзд обрав новий склад центрального комітету та інші керівні органи партії.

ХОР „РІМІНЦІВ"

Десятилітню групу воєнків української дивізії, які боролися виключно на складному боєвій фронті і які, опинившись від кінця війни на території Австрії, перейшли на бік англійців, було призначено в окрему таборі СЕН, набо то, що перейшла добровільно на англійську сторону біля великого міста Ріміні в Італії. Звідси і назва „Ріміні".

В травні 6 р. минуло три роки вшого подвигу і на цей саме час припадає наше згадування.

За ці три роки „Ріміні" мають чимало світляк спогадів. Спогади про вступну і живу діяльність, творчість, лас, по суні, була продовженням боротьби можливими з доступними засобами; про гідну поставу перед чужинцями і обличчя смертельної небезпеки; про блискучу діяльність у всіх напрямках життя: господарському, культурно-освітньому і шкільному. Відірваної на початках від світу і людей, табір поступово привселювався до політично-суспільних подій в світі та життя української еміграції, завдяки чому не зробив він одного промаку, який би було чим залучити українську люду: лише той, хто знав в гущі Ріміні, зрозумів специфіку життя в умовах війни комуністичних промовань.

Табір не складався виключно з воєнків дивізії. Поряд 30 відсотків складали колишні воєнки УПА, які після трьох років в Бродяхки сілово факту опинилися в дивізії за чимало українських робітників, сілово вивезених на працю до Австрії, які після кантування арештувалися до нас, чимало була група дітей, які влізли при війську біля міста-табору. Цей різноманітний збір, не мався як згуртований військовий традиційно і життєво, здалася одна

спільна ідея. Де крилась та цементуюча сила? Безперечно в беззаперечної відданості нас українській ідеї, яка з'єднала в невідомих і тяжких умовах всіх, без винятку: старшин стрільців, інтелігентів і майже неписьмених селян. Ледве чи історія якого-будь полону в минулому, головне в останній війні, може похвалитися такими досягненнями, як „Ріміні" за ці три роки. Німецька армія Кесельрінга, яка сепартизувала в Італії і мала прекрасну матеріальну базу, залучила її альянтами по умові, яка мала вишколені і дібрані кадри, не могла у бізнесовому висліді 2-хричної праці навіть рівнятися з „Рімініями". Дух єдності серед „Рімініців" був без порівняння кращий, ніж між німецькими полоненими.

На полі, недалеко Ріміні, на якому не зроблено навіть жнива, приділено місце під табір і обнесено його провізорично дротом. Рімініці ще з місяцями самі жиливали на своїй території, в міру того, як дозрівали культури: пшениця, кукурудза, виноград та городина. Розкинула шатра, і табір готовий. Кипучий дух українського воєнка вже в перших днях, не дивлячись на незручний клімат і шкідливу тоді сілово, почав провадити господарку і суспільну діяльність. Без палачів, без палачів агора, в одному значайному, як і всі інші, шатри, зі значайними людьми, вистіла по ініціативі талановитого лазера, шаржиста і гумориста В. Козлуна верша „ОСА", згодом славної гумористичний журнал „Рімініше". Перше число вийшло на звичайному, роздобутому десь, цукруковому папері, в одному примірянь, який був вивішений на топіні біля „штабу" табору. І так в кожній галузі суспільного і господарського життя.

Було б однак несповним навітзнення тих джерел, які давали і сілово до творчої праці рімініській спільноті. Великим духовним чинником, що збагачував енергію і шітармував постійну активність, була пісня.

Любимі воєнки сілово рідну пісню і вона була для них єдиною утхою і розрадою в найбільш прикрі і безнадійні часи. В гущі немижатої ще кукурудзи, поділі від таборного гатасу, почали збиратися ентузіастичні сілці, як киянський і музичний бас Ярема Гордій, привезений баратом Ярослав Бабуняк і ще біля 40 співаків, по вперто, не дивлячись на постійну африканську спеку, вправляли під керівництвом молодого і здібного диригента Гушнішова. Рімініці не мали не тільки жадної партитури, але навіть рядка нот до будь-якої пісні.

Хор „Бурлака" вперто намагався вийти в своїй праці поза вузькі таборні рамки і він цього досяг, сьогодні — не один з найкращих українських хорів в Європі.

Не було нот, так їх відновили спільними сілами з пам'яті; не було музичних інструментів, так їх зробили, скомбінували з різного відпадового матеріалу. Так виробились в таборі перші гітари, мандоліни, а відтак бандури. Не було струн, не було на початках і коштів на їх закупівлю, але була ласа телефонічного дроту різного гатунку, з якого разом зі старими струнами робилих віділово фортеп'яно, створено прекрасні інструменти. Так постала ціла оркестра.

Слава про хор „Бурлака" рознеслася вже в першому році до швей Італії, а згодом далеко поза її межі. Висока військова достойність англійської армії і насолодою слухачам концерти хор і залучивши раз, ніколи не оживали нагоди ще раз послухати, люди спеціально навідувались до табору. Головокомандуючий англ. середземноморським

сілами маршал Александер (теперішній губернатор Канади) почувши випадком пробу хору, приїхав другий раз спеціально на концерт, вшанований для цієї нагоди. Через рік „Бурлака" був zaangażований військовою владою на 2 місяці, на протязі яких об'їхав майже всю Італію з концертами для частин гарнізону. Концерти рімініського хору слухало чимало чужинців, в першу чергу італійців і німців.

Тепер „Бурлака" має в своєму репертуарі понад 100 пісень, чудово опрацьованих. Пісні з творів Лисенка, Стеценка, Ніжанського, Гопольницького, Леонтовича, Воробкевича та інших. Обслуговуючи пашово табори полонених та українських робітників в Ачії, „Бурлака" встиг дати низку концертів в найбільших містах Анлії для британців. Концерти в Порку, Манчестері, Нотінгамі, Гукто, нарешті в Лондоні, відбулися в найкращих концертних залах завдяки перелоненим англійським слухачам. Бритійська радіо-корпорація ББС заіахвалена не так успіхом, як високою оцінкою своїх музичних фахівців, zaangażувала хор для радіоного та телевізійного виступу, що відбувся з найбільшим успіхом та високою оцінкою преси.

Сьогодні „Бурлака" укомплектований 32 найкращими дібраними співаками, має кuartет бандуристів-сілоаків, керований Бабуняком, групу танцюристів під проводом Кушніренка, яка збагачує і урізноманітнює програму концертів.

Рімініський „Бурлака" своєю трьохрічною, активною і творчою діяльністю виконав не лише культурно-виступальну місію, а відіграв не менше помістельки великої ваги суспільно-політичну роль.

Ген. Штабу підполк. Р. ДОЛАНСЬКИЙ

СПОРТ

Шахи

Ботвінін — чемпіон світу

Михайло Ботвінін народився в Ленінграді 1911 р. В шахи почав грати в ранній молодості, не вникаючи, оскільки спеціальних здібностей. Коли мав 11 років, грав симультан в Ленінграді проти Капабланки. З-поміж 30 учасників він одиноким добув точку і від того часу звернувся вперше на себе увагу шахістів. В 1927 р., коли мав 16 р., виграв, добув звання майстра і від того часу брав постійну участь в турнірах. На 21 р. виграв добув першість Ленінграду. Рік за роком їде в шаховій кар'єрі вгору, добуваючи перші місця без straty точок, випереджаючи на 3 точки Болеславського та інших знайомих шахістів. Таким чином побив Кереса він займає чинне місце в СССР. Спершу Ботвінін не брав участі в міжнародних турнірах. Тільки в 1935 р., на міжнародному турнірі в Москві, Ботвінін померився силою з майстрами-чужинцями, де з Флором позитив перше місце перед Ласкером і Капабланкою. На третьому міжнародному турнірі в Москві зайняв 2 місце по Капабланці, а Ласкер і Флор зайняли дальні місця. В 1936 р. здобуває перше місце без straty точок перед Капабланкою. В 1938 р. на міжнародному турнірі в Амстердамі займає третє місце при дуже сильній obsazі.

Прикмети чемпіона

Ботвінін різнився від своїх попередніх чемпіонів багатьма ознаками: Лас-

кер і Альохін відзначалися ніжною будовою тіла і сильною впливовістю. Ботвінін тих прикмет не має. Ласкер в часі гри падав ніщо шогерки. Ботвінін довсім не падав. Ласкер, граючи певним, налягав застрашуючих трюків, чим діє пригноблює на противника. Наприклад, в одному з важливих турнірів він наставив годинник, а сам сів за столик на годину відпочинку. Ботвінін є дуже точний. Альохін на боротьбу з Ейве приходив невипитку. Ботвінін не пиякав алкоголь. Він має спокійне серце, але рідко ним їздить, бо в дорослі вік хати до турнірної залі м'якше наз можливості гри. Це є типовим для Ботвініна. Хоч сам він не падає, проте тренується в залі де є кучки, щоб в той спосіб витримувати напругу з тим противником, який падає. Його гра є геніальною. Про стиль гри Ботвініна тільки шобсебудь сказати. Він належить до найбільших знайомих відкриття, але ніколи не підтримує механічно. Все на початках гри легко зауважити його власний стиль. В кіпчиків грає певно і майже не знаходить собі рівних. Від початку до кіпчиків гри знає послідовність і дещо перекоплене від переключення померлого назиського шахового гема Шарошка. Російського чемпіона Чиреріна вважає своїм учителем, він докладно аналізував партії і робити висновки... Грає обережно, однак авантажні ходи. В своїй країні він є, до певної міри, національним героєм, користується надзвичайною популярністю. Одружений. Має великі життєві втрати і тому може підком посвятитися шахам. По кожному успі-

хви захоплення Ботвініном зростає. За званням, він інженер-електротехнік. Тепер пише дисертаційну докторську працю. Наприкінці можна сказати, що збудився пророкування Альохіна: Ботвінін заслужив і здобув чемпіонат світу в шахах.

М. Зєк.

Конкурс шахових проблем

Конкурсна задача ч. 1

1. Білі: Kpg3, Df7, Ke5, Kd6, Bb9, ab3, e4, E, g4 (9)
 2. Чорні: Krc5, Bd2, Bh6, Kg2, pe3, h3, h7 (7)
 Білі починають і в 2 ходи дають мат. Речешть надсилання розв'язки до 4 6 1948 включно.

Дисципліна (Кращі учні вивчили більшовками 1941р.) і...

...мрії (проект нових будівель у Києві).

Правний захист для скитальців

За конститутцією ІРО [арт. 13] одною з її функцій є правний і політичний захист скитальців. В § 12 зазначено, що ІРО відповідала на політичний та правний захист біженців, що користуються її опікою, а також що ІРО мусить дати допомогу і захищати інтереси скитальців, коли вони того потребують. Політика ІРО скерована на те, щоб забезпечити, в разі потреби, всі правові і політичні консультації на вимогу окремих скитальців або цілих груп. Така допомога буде надаватися тевер в міру можливості фаховим персоналом. Особливим наказом ІРО [ч. 62] встановлюється постійна юридична консультація для скитальців від 8-го березня 1948 р. Це установа складається з фахівців, правників при головній квартирі ІРО з філіями на місцях (в ДП таборах).

Крім зазначених обов'язків, функції правників такі: 1. Поради в справі позивних або захисних реєстрацій 2. Консультації в справах соціального забезпечення (забезпечення хворих, лікування, пенсії, допомога безробітним), а також захист права на регулярну зарплатню платню на відстані відповідних реєстрацій. 3. Допомога при оформленні різних документів або у виконанні різних адміністративних обов'язків для одержання або реставрації документів. 4. Допомога при оформленні різних шлюбних свідчень, посвідчень про народження, смерті тощо, які потрібні скитальцям з тих чи інших причин. 5. Поради або навіть допомога в справі повернення статуту ДП тим, хто його позбувся. 6. Допомога в разі арешту, обшуку чи ув'язнення через урядові чиновники, а також право заступати інтереси скитальців в судовому процесі та в кримінальних справах.

Для цього PCIRO Area 5 призначає юридичних офіцерів. Бюром керує Dr. V. Masens PCIRO Area Head Quarters Augsburg, Haunstetterstr. 12, а во окремих таборах, такі:

1. Dr. G. Szpailo (Ukrainian) Assembly Center,
  2. Mr. O. Einer (Estonian) Assembly Center Hochfeld Augsburg
  3. Mr. K. Strikis (Latvian) Assembly Center Hochfeld Augsburg
  4. Mr. K. Turecka (Lithuanian) Assembly Center Hochfeld Augsburg.
- Згадані особи вважаються консультантами PCIRO Area 5. Урядові години, як звичайно вони також приймають скитальців у чотирьох вищезазначених таборах і в ДП госпіталі, Ангсбург, в спеціальні години.
5. Містер М. Бєррє Resentlement Center Infanterie Kaserne Augsburg, приймає і дає поради скитальцям, в справах документальних щодо повернення їм статусу ДП.
  6. Mr. A. Jusevicius (Lithuanian) Assembly Center Ludwig Camp, Dillingen.
  7. Mr. B. Lewytsky (Ukrainian) Assembly Center Luftpold Camp, Dillingen.
  8. Mr. Masiuk M. (Ukrainian), Assembly Center Reinhardt-Kaserne Neu-Ulm.
  9. Mr. Kupcis Latvian Assembly Klein-Kotz.
  10. Mr. v. G. Oginzky Polish Assembly Center Gobligen.
  11. Mr. J. Stefanus IRO Installation Office in Kempten.
  12. Mr. G. Stenarevitz IRO Installation Office in Memmingen.
  13. u. 14. Mr. S. B. Goldstajn und Mr. Gildslag in the Jewish Assembly Center in Landsberg.
  15. Mr. T. Dindas Jewish Assembly Center Lechfeld.
  16. Mr. G. Vordsman Jewish Assembly Unter-Leiphauser.

Всі ці юридичні консультанти мають право заступати інтереси скитальців їхнього дистрикту, незалежно від того, чи живуть вони в таборах чи на приватках.

Заклики

Закликаємо всі самоуправні органи у всіх зонах (голи Рад, командантів таборів, референтів, куріюних, більшовиків і т. д.) зняти всі можливі заходи для того, щоб кількакратно збільшити додержанні досягнення в питанні опіки над англієвським мовою.

Саме Ви, що на кожному кроці в кожній мові дуже дошкульно й швидко перекоплено відзначаєте як багато хто з наших дітей брехує про мову в ІРО та в його штабуванні — змусити їх мови добре зрозумілого національного інтересу домагає зусиль

для того, щоб ніхто не відмовився від вивчення англієвської мови. Брак українських інструкторів треба заступити мукоаціональними інструкторами. Також треба вліто стимулювати участь у перебіжних курсах.

Цей заклик шлемо до Вас за посередництва преси тому, що дотепер рідко досягали в напрямку вивчення англієвської мови є тільки, коли знайти можливість заохочувати в нашій можливості як самим безпосередньо боронити наших інтересів.

Організаційний Відділ ЦПУЕ.

РОЗШУКИ

До тих, хто подає оголошення про розшук

1. Подавати чітко адресу пошукуюча — краще друкованим шрифтом
  2. Тих, хто відкликається на розшуки, обов'язково просимо подати число газети і номер, під яким надруковано оголошення. Без цього Редакція абсолютно не зможе відповісти в справі розшуку.
- Брата Кравченка Олександра пошукує Кравченко В. (20b) Clauhal-Zellerfeld, Schulstr. 19. 581-3
  - Пошукує рідних і знайомих з с. Камішка нід в Кольмія. Peter Hunderack, Rudesheim a. Rhein, Oberstr. 6. 571-2
  - Хто знає про долю Гавриляка Трохима (останньо перебував в полоні в Берліні), Дубовий Сергій і Дубовий Івана їм з 1918 року перебували у Франції, Галета Степана, Басва Василі Михайловича, агронома Козюка Віктора Михайловича, Жука Омеляка Борисовича, прошу сповістити на адресу: Hawrylak Wassyl, Ansbach, Karolinenstr.-2. 484-1
  - Євгена шукає Віра Тольчинська. Neu-Ulm, Reinhardt-Kaserne, E 71. 574-8
  - Рідних і знайомих пошукує Дворовий Григорій — (13b) Pfarrkirchen, Anbauerschule — US-Zone. 569 2
  - Сестри Ніна і Анна розшукують брата Анатолія Шевченка з синами Григорієм та Олександром, Писати: Julia Vossenko, Hannover, 78 DPACS, Block 10/9. 571-1
  - Брата Афанасія і знайомого Івана Кочергу — Созанник Григорій. Писати на „Українські Вісті“, 588-3

3 нових видань:

- Сергія Проценка шукає мати Олена Притолок Писати на „УВ“, 587-5
- Етелу Шлоас шукає Марта Шварц Riedenburg (Opf.), Schulstr. 299 1/2, 580-1
- Пошукує знайомих і прошу обізватися до Параски Миколи з Леміншана з Ганковець, Dillingen, Leopold-Kaserne, Bl. P35. 584-1
- Каузова Саверія (Canada, Toronto, 6 Denison ave) розшукує свого сина Анатолі Каузова віком 27 р. із с. Підберезя, пов. Горохів на Волині. Хто знає про нього, відгукніться на „Укр. Вісті“, 585-3

Листування редакції

ВШП М. Павлюк (сотник армії УНР)
 За браком місця, редакції, на жаль, не може вмістити Вашу відповідь на „Лист до редакції“ І К. („Час“, ч. 14). Редакція позитив Вашу думку з правдою невинної боротьби українського селянства проти совєтської влади методами відвертої боротьби та методом пасового саботажу.

Таборовому Комітетові, Судові, та Контрольній комісії табору „ОГАЮ“ в Бунддорфі.
 Вашого листа, в якому стверджуєте, що в Свірдлові і Таборона Урвана користуються поганим довірям таборів та що в таборі „новий спосіб і галюційна співпраця всіх таборів“ — беремо до відома. Лист Ваш, і, якщо, нашіють інші матеріали, (два по рубрику ч. 35 „УВ“) — передамо відносно до ЦПУЕ.

Оголошення

Медицинські книги рос. мовою після платою:
 1. Довідник терапії — 700 стор. з усією рецептурою — 70 НМ.
 2. Діагностика внутрішніх хвороб Мюллера-Зайферта — 60 НМ.
 3. Наприкінці травня виходить із друку „Протезно зуболікування“ (рос. мовою) з усіма видами робіт і застосування матеріалів зубної техніки. Книга ілюстрована тисячею світлин та рисунків — 70 НМ. Замовлення надсилати на адресу: Romanov N., München 22 Liblstr. 21-III. 579-3

НОВА КНИЖКА
 П. Таборенко
„ПАНЦЕРНИЙ ПОІЗД“
 „Стрілець“ замовляти:
 Plaston, Augsburg 2. Postfach 573-2

ДО УВАГИ КООПЕРАТИВІВ І КУПЦІВ

Можли великі зв'язки з фірмами фабрикантами беру на себе посередництво щодо регулярної і постійної постави різного ґраму кооперативам і купцям.
 Відносно купівлі кольорової металі, старий папір, картон і ганзір'я. Професійні з крамом, сказавши кількість і умови, подавати (будь-якою мовою) на адресу:
 Altmaterialverwertung (14a) Wasserfallingen, Eisen-schmelz 9

Куплю книжки з геодезії (інструменти та довідники українською, російською чи німецькою мовами) Олександра за згодою. Звертатися до ред. „УВ“, 590-1

ЗАЯВА

Довожу до відома українського громадянства, що я не вважаю себе співробітником журналу „Вєкі“. Полішення в ч. 2 того журналу одної дії моєї драми „Шукають жорна“ стасюся через збиг певних умови, чого зрозуміло жазію.
 УЛАС САМЧУК.

Відомості Світа „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“ РЕДАГУЄ КОЛЕПЯ.
 Головний редактор Ів БАГРЯНИЙ
 Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а в випадку невизначених дописів застерігає лише в особливих випадках. — Дописи і засти в справах редакційних адресувати в окремих редакторам, а Редакції:
 Redaktion „Ukrainische Wiste“ Neu-Ulm, Ludwigstraße 10
 Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму — Блок „Е“ від 8-12 год. щоденно, крім суботы. Authorized by European Command Civil Affairs Division APO 757 — AG 3837 — GEC-AGO — 11. März 1948.
 Druck: Ukrainische Zeitung Neu-Ulm, Ludwigstraße 10.